

Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai)

Kultūros paveldo apsaugos kryptys ir priemonės

1. Nacionalinio parko nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos kryptys yra šios:

- 1.1. vertingųjų savybių ir kultūrinio kraštovaizdžio išsaugojimas;
- 1.2. tinkamas naudojimas ir pritaikymas;
- 1.3. tikslingas pažinimas.

2. Prioritetas teikiamas nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio kultūros vertybių sankauptų zonose – Trakų mieste, Senųjų Trakų, Užutrakio ir Bražuolės apylinkėse atskleidimui, pritaikymui ir pažinimui. Trakų ir Senųjų Trakų kultūros vertybių sankauptų zonas jungia bendra istorija, todėl tikslinga vystyti ir stiprinti jų funkcinius ryšius.

3. Bendrosios Nacionaliniame parke esančio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos nuostatos ir priemonės:

3.1. Visoje Nacionalinio parko teritorijoje:

3.1.1. nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių apsauga, tinkamas naudojimas ir pritaikymas, tikslingas pažinimas;

3.1.2. prioritetas visada teikiamas nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių saugojimui vietoje. Jei kultūros paveldo objekto išsaugoti neįmanoma, jis išimtiniais atvejais gali būti perkeliamas į kitą suderintą vietą ar muziejų, o negrįžtamai suiręs ar pažeistas – prieš demontuojant išsamiai dokumentuojamas;

3.1.3. ypatinga svarba teikiama kraštovaizdžio apsaugai: ribojant užstatymą, saugomos panoramos, apžvalgos vietos, želdynai formuojami išryškinant vertingus vaizdus, užtikrinant, kad savaiminiai želdiniai neužgožtų ir nepakeistų vertingo kraštovaizdžio;

3.1.4. saugoma į KVR neįrašytų Daniliškių, Varnikėlių ir Serapiniškių kaimų urbanistinė struktūra ir išlikusi tradicinė architektūra;

3.1.5. kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingųjų savybių apsauga užtikrinama, taikant šias priemones:

3.1.5.1. nuolatos (periodiškai) stebint kultūros paveldo objekto ar vietovės ir juos supančios aplinkos būklę, laiku atliekant priežiūros darbus, kad fizinė būklė neblogėtų;

3.1.5.2. atliekant išsamius taikomuosius tyrimus ir jais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos darbus;

3.1.6. parengiant ir įgyvendinant paveldosaugos priemonių įgyvendinimo programą, susidedančią iš (1) savininkų ir kitų suinteresuotų grupių švietimo bei sąmoningumo didinimo ir (2) finansinės bei profesinės paramos;

3.1.7. siekiant atskleisti viduramžių gynybinio komplekso vientisumą Trakų pilių kultūriniame rezervate siūloma išryškinti ryšius tarp Salos ir Pusiasalio pilių, atkurti pilių jungusių tiltų sistemą. Istorinių asmenybių, buvusių statinių pažinimą siūloma atžymėti dekoratyviniais mažosios architektūros elementais;

3.1.8. sutvarkant ir pritaikant lankymui (viešajam pažinimui) Bražuolės archeologinę vietovę, Bražuolės piliakalnį ir Bražuolės pilkapyną, vad. Kapčiais (želdinių kraštovaizdžio formavimo kirtimai, atveriant kalvos siluetą nuo privažiavimo kelių pusį bei upelio slėnio

vaizdus nuo piliakalnio, atkuriant vizualinius ryšius su senovės gyvenvieta ir pilkapynu, pilkapyno teritorijoje ir ant sampilų augančių medžių šalinimas, atkuriant teritorijoje žolinę dangą ir ją periodiškai šienaujant) bei kitus atokiau esančius kultūros paveldo objektus – pirmiausia Bedugnės kapinyną, Daniliškių piliakalnį (informacinių ženklų, nuorodų, takų, laiptų bei kitos infrastruktūros įrengimas, pasiekiamumo gerinimas).

3.2. Trakų urbanistiniame draustinyje:

3.2.1. Trakų senamiesčio kultūrinio kraštovaizdžio charakterio, susidedančio iš urbanistinių struktūrų bei atskirų architektūros vertybių, išsaugojimas, nepažeidžiant susiklosčiusios unikalios gamtinės aplinkos ir užstatymo dermės;

3.2.2. Svarbiausių kultūros paminklų ir kultūros paveldo objektų (Trakų salos pilies komplekso (unikalus objekto kodas KVR - 1020), Trakų pusiasalio pilies liekanų ir kitų statinių komplekso (unikalus objekto kodas KVR - 1021), Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios statinių komplekso (unikalus objekto kodas KVR - 31717) – dominančių išryškinimas, jų apžvalgos ir kontekstualios aplinkos bei vizualinės taršos užtikrinimas;

3.2.3. Bernardinų kalvos (Trakų Šv. Mikalojaus Vyskupo bažnyčios ir bernardinų vienuolyno pastato liekanų ir senųjų kapinių, vad. Mažosiomis Rasomis, komplekso (unikalus objekto kodas KVR - 1688) teritorija) sutvarkymas ir revitalizavimas, skelbiant architektūrinį konkursą sunaikintos urbanistinės struktūros atkūrimui, pritaikant kultūriniais ir rekreaciniais visuomenės poreikiams;

3.2.4. tradicinių karaimų namų architektūros, jai būdingų bruožų išsaugojimas ir atkūrimas, naudojant tinkamas tradicines medžiagas ir architektūrinius sprendimus;

3.2.5. sinagogos, totorių mečetės ant Dūdakalnio, Trakų vaivadų dvaro sodybos vietų pažymėjimas įrengiant atminties ženklą;

3.2.6. Skaisčiausios Dievo Motinos gimimo cerkvės su vienuolynu vietos pažymėjimas, pritaikymas lankymui;

3.2.7. karaimų daržų struktūros atkūrimas teritorijos šiaurės vakarų dalyje;

3.2.8. sovietinio laikotarpio pastatų atnaujinimas užtikrinant architektūros kokybę, pagarbą istorinei aplinkai;

3.2.9. urbanistinės struktūros restauravimas sunykusių istorinių statinių vietoje, nekuriant istorinių statinių imitacijų;

3.2.10. menkaverčių statinių ir priestatų griovimas sunykus funkcijai ir (ar) rekonstravimas mažinant matmenis ir gerinant estetinį vaizdą;

3.2.11. pakrančių vizualinės taršos mažinimas. Prieplaukų ir kitų laikinų statinių Trakų pilių kultūrinio rezervato teritorijoje demontavimas pasibaigus jų eksploatacijos laikotarpiui, siekiant išsaugoti vietos jausmą ir atverti vizualinius ryšius;

3.2.12. transporto srautų suvaldymas, nuoseklus stovėjimo vietų senamiesčio teritorijoje mažinimas;

3.2.13. Teritorijos, kurių ar jose esančių atskirų pastatų sutvarkymui turi būti skelbiami architektūriniai konkursai:

3.2.12.1. Karaimų g. 56 – restoranas „Nendré“;

3.2.12.2. Karaimų g. 2 – buvęs restoranas „Galvė“;

3.2.12.3. Vytauto g. 33, 35, 37 – buvęs kino teatras, savivaldybės pastatas, gyvenamasis namas;

3.2.12.4. Vytauto g. 63 – Kultūros namai;

3.2.12.5. Birutės g. 24.

3.2.12.6. Birutės g. 35 – Trakų bernardinų vienuolyno pastato liekanų teritorija;

3.2.12.7. Skaisčiausios Dievo Motinos gimimo cerkvės su vienuolynu kalva prie Trakų autobusų stoties.

3.3. Senujų Trakų urbanistiniame draustinyje:

3.3.1. Senujų Trakų gatvinio režinio kaimo užstatymo charakterio, susidedančio iš urbanistinių struktūrų, užstatymo bruožų ir atskirų architektūros vertybių, išsaugojimas;

3.3.2. Svarbiausių kultūros paminklų ir kultūros paveldo objektų (Senujų Trakų Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bei Šv. Benedikto bažnyčios ir benediktinų vienuolyno statinių komplekso (unikalus objekto kodas KVR - 1729), Senujų Trakų piliavietės su papiliu (unikalus objekto kodas KVR - 30354) apsauga, dominančių išryškinimas, apžvalgos ir kontekstualios aplinkos be vizualinės taršos užtikrinimas;

3.3.3. Tradicinės architektūros bruožų ir mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų išsaugojimas ir atkūrimas, naudojant tinkamas tradicines medžiagas ir architektūrinius sprendimus.

3.4. Užutrakio kraštovaizdžio draustinyje:

3.4.1. kultūros paminklo Užutrakio dvaro sodybos (unikalus objekto kodas KVR - 785) kultūrinio kraštovaizdžio visumos, susidedančios iš ansamblio kompozicijos, atskirų pastatų ir statinių, vandens telkinių sistemos, aplinkotvarkos elementų, kultūrinių ir natūralių želdinių išsaugojimas, nepažeidžiant susiklosčiusios unikalios gamtinės aplinkos ir profesionalaus užstatymo dermės;

3.4.2. Užutrakio dvaro sodybos pastatų ir teritorijų gaivinimo tąsa, menkaverčių statinių griovimas, sutvarkytų pastatų įveiklinimo užtikrinimas;

3.4.3. kultūros paminklo Užutrakio dvaro sodybos parko (unikalus objekto kodas KVR - 24589), suprojektuoto prancūzų kraštovaizdžio architekto E. Andre, tvarkymas, atskleidžiant ir išryškinant E. Andre kūrybai būdingus vaizdų formavimo bruožus;

3.4.4. reguliariai ir profesionaliai vykdoma statinių, vandens telkinių ir želdinių priežiūra.

4. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.1. konservacinės paskirties žemės kultūros paveldo objektų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatomos kraštovaizdžio tvarkymo zonos, kurių ribos sutapdinamos su kultūros paveldo objektų teritorijų ribomis:

4.1.1. reguliuojamos apsaugos kraštovaizdžio tvarkymo zona (KOr) su registrinių kultūros paveldo objektų teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (KOr*);

4.1.2. konservacinės paskirties žemės kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų) kraštovaizdžio tvarkymo zona (KGn);

4.2. Trakų urbanistiniame draustinyje be KOr (KOr*) ir KGn nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos, kurių ribos sutapdinamos su NKPVT Akte nustatytų užstatymo tipų ribomis:

4.2.1. vandens ūkio paskirties bendrojo naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenys – ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo kraštovaizdžio tvarkymo zona (VAe);

4.2.2. kitos paskirties žemės kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje kraštovaizdžio išsaugojančiojo tvarkymo kraštovaizdžio tvarkymo zona (GEk) ir kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo kraštovaizdžio tvarkymo zona (GEp) su pozoniais:

4.2.2.1. atskirai stovinčių statinių kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-A);

4.2.2.2. gamtinių elementų kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-G);

4.2.2.3. miesto vilų laisvo užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-MV);

4.2.2.4. perimetrinio reguliaraus valdos užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-P);

4.2.2.5. sodybinio miestelių netaisyklingo užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-S);

4.2.2.6. sodybinio miestelių perimetrinio užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-SP);

4.2.2.7. atvirų (viešųjų) erdvių kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-V);

4.2.2.8. miesto vilų laisvo užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-MV);

4.2.2.9. sodybinio miestelių netaisyklingo užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-S);

4.2.2.10. sodybinio miestelių perimetrinio užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-SP);

4.2.2.11. atvirų (viešųjų) erdvių kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-V);

4.2.2.12. perimetrinio užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-P);

4.2.2.13. laisvo planavimo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-L).

4.3. Senųjų Trakų urbanistiniame draustinyje ir Senųjų Trakų archeologiniame draustinyje be KOr nustatomos kitos paskirties žemės kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje kraštovaizdžio išsaugojančiojo tvarkymo kraštovaizdžio tvarkymo zona (GEk) ir kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo kraštovaizdžio tvarkymo zona (GEp) su pozoniais:

4.3.1. sodybinio kaimo gatvinio užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-Skg);

4.3.2. sodybinio kaimo padriko užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-SKp);

4.3.3. sodybinio kaimo padriko su archeologiniu paveldu užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-SKpA);

4.3.4. gamtinių elementų kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-G);

4.3.5. gamtinių elementų su archeologiniu paveldu kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-GA);

4.3.6. viešųjų (atvirų) erdvių kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-V);

4.3.7. viešųjų (atvirų) erdvių su archeologiniu paveldu kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-VA);

4.3.8. infrastruktūros užstatymo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEk-Inf);

4.3.9. sodybinio kaimo padriko užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-Skp);

4.3.10. sodybinio kaimo padriko užstatymo su archeologiniu paveldu tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-SkpA);

4.3.11. sodybinio kaimo gatvinio užstatymo tipo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-SP);

4.3.12. viešųjų (atvirų) erdvių kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-V);

4.3.13. gamtinių elementų kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-G);

4.3.14. laisvo planavimo kraštovaizdžio tvarkymo pozoniu (GEp-L).

4.4. Užutrakio kraštovaizdžio draustinyje išskiriami du tvarkymo režimai su pozoniais:

4.4.1. Autentiškos paskirties saugojimo režimas:

4.4.1.1. konservavimo-restauravimo pozonis – K – (sakralinė sodybos dalis) saugomi visi išlikę autentiški Užutrakio dvaro sodybos elementai, šalinami nevertingi intarpai, tvarkymo principas – dominuoja konservavimo – fragmentinio restauravimo darbai, galimi pritaikymo darbai (išskyrus naujų pastatų statybą), galima naujų inžinerinių ir aplinkotvarkos statinių, reikalingų dvaro sodybos eksploatacijai užtikrinti, statyba;

4.4.1.2. restauravimo pozonis – R – (reprezentacinė sodybos dalis) saugomi visi išlikę autentiški Užutrakio dvaro sodybos elementai, šalinami nevertingi intarpai, tvarkymo principas – dominuoja restauravimo darbai, galimi atkūrimo darbai (išskyrus vertybės visumos atstatymą), pritaikymo darbai (išskyrus naujų pastatų statybą), galima naujų inžinerinių ir aplinkotvarkos statinių, reikalingų dvaro sodybos eksploatacijai užtikrinti, statyba. Disonuojančių su Užutrakio dvaro sodybos aplinka struktūros elementų (teritorijoje esančių kitų objektų) rekonstravimas didinant tūrį negalimas, išskyrus tuos atvejus, kai rekonstravimas pagrįstas tyrimų duomenimis.

4.4.2. Tausojamojo naudojimo režimas:

4.4.2.1. restauravimo-atkūrimo pozonis – RA – (ūkinė sodybos dalis) saugomi visi išlikę autentiški Užutrakio dvaro sodybos elementai, tvarkymo principas – autentiški struktūros elementai restauruojami, galimos visos atkūrimo ir pritaikymo darbų rūšys, reglamentuota ir draustinio steigimo tikslus atitinkanti naujų statinių statyba. Vykdamas kitų statinių rekonstravimo darbus esamas užstatymo tankis ir statinių aukštis gali būti didinamas ne daugiau negu 10 procentų.

5. Kraštovaizdžio tvarkymo zonų tvarkymo principai:

5.1. reguliuojamos apsaugos kraštovaizdžio tvarkymo zona (KOr) nustatoma valstybės saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose, kuriose tikslinga palaikyti tradicines (įprastas) naudojimo formas, užtikrinančias nustatytosios vertės išsaugojimą, ir gerinti šių vertybių eksponavimo sąlygas;

5.2. reguliuojamos apsaugos kraštovaizdžio tvarkymo pozonis (KOr*) nustatomas registrinių (pradinės apsaugos) kultūros paveldo objektų teritorijose, kuriose nebūtina nustatyti konservacinės žemės paskirties, tačiau tikslinga palaikyti tradicines (įprastas) ar minimaliai keičiančias vertingąsias savybes naudojimo formas, užtikrinančias nustatytosios vertės išsaugojimą ir objektų naudojimą (pritaikymą), ir gerinti šių vertybių eksponavimo sąlygas;

5.3. pavieniai kultūros paveldo objektai, esantys didesnio ar kompleksinio kultūros paveldo objekto teritorijoje, yra priskiriami šio objekto pagrindu suformuotai kraštovaizdžio tvarkymo zonai ar pozoniui ir atskirai nėra detalizuojami. Jų tvarkymą reglamentuoja atitinkamai kraštovaizdžio tvarkymo zonai (pozoniui) nustatyti tvarkymo plano reglamentai arba individualūs apsaugos reglamentai;

5.4. kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona (GEk), nustatyta Trakų senamiesčio ir Senujų Trakų kaimo istorinės dalies teritorijose, kurioje užstatymas yra vertingoji savybė, tvarkoma konservuojant, restauruojant, pritaikant urbanistinę struktūrą, nepažeidžiant teritorijos užstatymo tipo ir išsaugant užstatymo bruožus. Joje:

5.4.1. vykdomi visi tvarkybos ir statybos darbai, užtikrinantys Trakų senamiesčio ir Senujų Trakų kaimo istorinės dalies vertingųjų savybių išsaugojimą;

5.4.2. draudžiama statyba, pažeidžianti vietoves kaip vientisus urbanistinius ir architektūrinius kompleksus ir jų tradicinius ryšius su gamtine aplinka. Transformuojant esamą ir formuojant naują užstatymą, būtina vadovautis nustatytais konkrečios pozonios

užstatymo tipo ir bruožų parametrais. Šie parametrai gali būti viršijami tik remiantis istorinių, ikonografinių ir (ar) architektūros raidos tyrimų duomenimis;

5.4.3. draudžiamas kilnojamųjų daiktų, neatitinkančių saugomos teritorijos steigimo tikslų ir nuolat naudojamų apgyvendinimui, nakvynei, darbui, prekybai ar paslaugoms teikti įrengimas, išskyrus konkrečių renginių, statybos darbų ar tyrimų metu.

5.5. Kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona (GEp), nustatyta Trakų senamiesčio ir Senujų Trakų kaimo teritorijose, kuriose užstatymas nėra vertingoji savybė. Šioje zonoje pagrindinis išsaugojimo objektas yra miesto ar kaimo plano struktūra ar jos elementai, o užstatymas gali būti transformuojamas, priartinant jį prie istorinei miesto daliai būdingų parametrų. Joje:

5.5.1. vykdomi užstatymo transformavimo darbai privalo užtikrinti urbanistiniu požiūriu vertingo gatvių tinklo ir kitų planinės struktūros elementų išsaugojimą;

5.5.2. transformuojant esamą ir formuojant naują užstatymą, būtina vadovautis užstatymo reikalavimais, nustatytais konkrečiam pozoniui;

5.5.3. kilnojamieji daiktai ir laikini statiniai gali būti įrengiami tik suderinus su KPD ir TINP.

6. Bendrieji paveldosaugos reikalavimai:

6.1. Kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingųjų savybių apsauga užtikrinama, taikant šias priemones:

6.1.1. atliekant archeologinius tyrimus archeologinį vertingųjų savybių pobūdį turinčiuose objektuose prieš tvarkomuosius statybos, tvarkomuosius paveldosaugos ar kraštotvarkos darbus, kurių metu numatyta vykdyti žemės judinimo darbus, o XIX–XX a. pasipriešinimų, ginkluotų konfliktų, jų metu žuvusių žmonių laidojimo vietose, neveikiančiose ar riboto naudojimo kapinėse – prieš atliekant žemės judinimo darbus;

6.1.2. nekeičiant susiklosčiusio reljefo, išskyrus tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos darbus;

6.1.3. dominuojančio archeologinio, memorialinio, istorinio, mitologinio vertingųjų savybių pobūdžio objektuose – išsaugant neužstatytas erdves komplekso teritorijoje ir užtikrinančias jo apžvalgą, atliekant menkaverčių savaiminių želdinių, pomiškio, trukdančių apžvelgti, blokuojančių vizualinius ryšius ir (ar) fiziškai žeidžiančių objektus, šalinimą, žolės dangos įsėjimą ir priežiūrą;

6.1.4. dominuojančio architektūrinio vertingųjų savybių pobūdžio objektuose – saugant architektūros bruožus ir elementus, planinę ir tūrinę erdvinę struktūrą, vizualines ašis, želdinimo principus, spalvinį ir apdailos medžiagų autentiškumą.

6.2. Kultūros paveldo objektų ir vietovių tinkamas naudojimas ir pritaikymas užtikrinami, taikant šias priemones:

6.2.1. parengiant ir įgyvendinant transporto srautų ir transporto priemonių stovėjimo kontrolės principus;

6.2.2. šalinant menkaverčius statinius ir kilnojamuosius objektus, sudarančius vizualinę taršą;

6.2.3. tvarkant aplinką (takai, keliai, privažiavimai, vandens telkiniai, želdiniai, mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai). Įrengiant dangas, mažosios architektūros ir infrastruktūros elementus, labai svarbi jų dermė su istorine aplinka ir stilistinis vientisumas visoje vietovės teritorijoje, todėl Trakų rajono savivaldybės administracijai rekomenduojama priimti atskirą dokumentą, skirtą teritorijos tvarkymo reglamentavimui;

6.2.4. reglamentuojant reklamos ir kitų kilnojamųjų daiktų, įskaitant prekybos ir paslaugų įrangą, apipavidalinimą, kad jie neužgožtų kultūros paveldo objektų ir Trakų senamiesčio vertingųjų savybių, nepažeistų vizualinio integralumo;

6.2.5. aplinkoje maksimaliai (tačiau nenaikinant vertingųjų savybių) užtikrinant prieinamumą visiems (riboto judumo asmenims);

6.2.6. kultūros paveldo objektų ir kitų istorinių statinių pritaikymo naudojimui principai priklauso nuo šių objektų reikšmingumo ir vertingųjų savybių pobūdžio:

6.2.6.1. pritaikymas naudojimui gali būti vykdomas minimaliai keičiant kultūros paveldo objektų vertingąsias savybes, istorinių statinių išvaizdą;

6.2.6.2. atliekant tvarkomuosius statybos darbus ypatingas dėmesys turi būti skiriamas su autentiškomis suderinamų medžiagų naudojimui ir vizualinio integralumo išsaugojimui. Jei įvertinama, kad rekonstravimo darbai yra būtini ir tik minimaliai pakeis objekto vertingąsias savybes, parenkant rekonstravimo kryptį, prioritetas yra teikiamas naujo priestato mažiausiai iš viešųjų erdvių matomoje pastato dalyje statybai, kuo mažiau veikiant autentiškas struktūras be intervencijos į esamo pastato architektūrą. Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijai rekomenduojama priimti atskirą dokumentą (Istorinių pastatų tvarkymo taisyklės), skirtą stoglangių ir apdailos įrengimui;

6.2.6.3. nauja statyba galima tik neužgožiant kultūros paveldo objekto. Naujas statinys turi būti reikalingas kultūros paveldo objekto naudojimui užtikrinti (pvz., ūkiniai/kiti pagalbiniai pastatai gyvenamųjų namų teritorijose), būti mažesnio aukščio ir tūrio negu kultūros paveldo objektas, ramių, prigesintų spalvų ir medžiagų, foninės (neutralios) architektūros, komponuojamas už kultūros paveldo objekto (žiūrint nuo įėjimo ar privažiavimo kelio, pagrindinių apžvalgos taškų);

6.2.6.4. dominuojančio archeologinio, memorialinio, istorinio, mitologinio vertingųjų savybių pobūdžio objektai (išskyrus archeologijos objektus, kurių teritorijos sutampa su kitokio vertingųjų savybių pobūdžio objektais ar vietovėmis) gali būti pritaikomi tik moksliniams, pažintiniams, mokomiesiems tikslams ir lankymui – gali būti įrengiami takai, laiptai, pandusai, informaciniai stendai, atokvėpio vietos ir pan.;

6.2.6.5. dominuojančio architektūrinio vertingųjų savybių pobūdžio objektuose galimas pritaikymas šiuolaikiniams poreikiams, naudojant objektą autentiška paskirtimi ir (ar) pritaikymas keičiant paskirtį. Prioritetas teikiamas paskirčiai, kuri yra autentiška arba artima autentiškai, nereikalauja ar reikalauja minimalių pastato planinės struktūros, išvaizdos, aplinkos pertvarkymų;

6.2.6.6. kompleksiniuose kultūros paveldo objektuose nauja paskirtis ir jai keliami reikalavimai neturi suardyti komplekso vientisumo;

6.2.6.7. draudžiama komplekso teritoriją fiziškai ir (ar) vizualiai dalinti istoriškai nepagrįstomis tvoromis, želdiniais, barjeriais ir (ar) kitomis priemonėmis;

6.2.6.8. atsinaujinančius energijos šaltiniai, energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginiai ir kiti inžineriniai įrenginiai gali būti įrengiami tik integruojant juos į kitus (kultūrinės vertės neturinčius) statinius ar mažuosius kraštovaizdžio architektūros elementus, kad jie nepažeistų objekto vizualinio integralumo arba taip, kad jie būtų neapžvelgiami iš nustatytų apžvalgos taškų, saugomose panoramose, perspektyvose, išklotinėse, nuo takų, kelių, viešųjų erdvių ar pro visuomenei prieinamų paveldo objektų patalpų langus.

6.3. konkretūs saugomų pavienių ir kompleksinių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos ir pritaikymo reikalavimai prireikus nustatomi individualiuose apsaugos reglamentuose;

6.4. kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingosios savybės nurodytos NKPVT aktuose. Pakitus NKPVT aktų duomenims, atitinkamai adaptuojamas šio plano sprendinių taikymas, išsaugant visas naujai nustatytas vertingąsias savybes, pagal NKPVT aktus nustatant pastatų apsaugos statusą ir teritorijos užstatymo tipą bei jam taikomus paveldosaugos reikalavimus, nustatytus šiuo specialiuoju planu;

6.5. iki šio plano patvirtinimo patvirtintuose teritorijų planavimo dokumentuose nustatytais reglamentais, įskaitant didesnius nei šiame plane nurodyti užstatymo parametrai, galima vadovautis, kol galioja šie dokumentai.

7. Paveldosaugos reikalavimai (teritorinės apsaugos priemonės) Trakų urbanistiniame draustinyje:

7.1. Trakų senamiesčio vertingųjų savybių apsauga užtikrinama taikant žemiau nurodytus konkrečius reglamentus, kuriuose detalizuoti paveldosaugos reikalavimai urbanistinės struktūros ir jos sudedamųjų dalių (plano, tinklo, tūrinės erdvinės struktūros, reljefo, kvartalų, gatvių trasų ir dangų, aikščių, išklotinių ir dominančių, užstatymo tipų ir bruožų, juos atitinkančių pastatų ir mažosios architektūros elementų) apsaugai. Veiklos plėtojimas Trakų senamiestyje vykdomas:

7.1.1. prioritetą teikiant teritorijų, kuriose užstatymas nėra vertingoji savybė ir (arba) yra pakitęs, pertvarkymui;

7.1.2. keičiant esamą ir formuojant naują užstatymą, tvarkant aplinką pagal konkrečius Senamiesčio teritorijoje ir užstatymo tipo pozonyje nustatytus paveldosaugos reikalavimus.

7.2. saugoma linijinė plano struktūra – gatvių tinklas, turgaus aikštė, kvartalų ribos;

7.3. saugoma nevienalytė tūrinė erdvinė struktūra, sudaryta iš kultūros paveldo objektų, urbanistinės struktūros statinių bei urbanistinės struktūros statinių, turinčių vertingųjų savybių požymių, formuojančių gyvenamosios zonos mažaaukštį medinį užstatymą su jo fone dominuojančiais mūro gynybiniais ir kulto pastatais – Pusiasalio pilies liekanomis su dominikonų vienuolyno pastatu iškyšulyje tarp Galvės ir Bernardinų ežerų, Salos pilimi vienoje iš Galvės ežero salų, Švč. M. Marijos Apsilankymo parapinė bažnyčia bei Skaisčiausios Dievo Motinos gimimo stačiatikių cerkve, pastatytomis ant aukštumų Senamiesčio centrinėje dalyje, medine kenesa pusiasalio Š dalyje, Šv. Mikalojaus Vyskupo bažnyčios ir bernardinų vienuolyno pastato liekanų, ir senųjų kapinių, vad. Mažosiomis Rasomis, kompleksu, pusiasalio P dalyje, urbanistinei struktūrai reikšmingomis karaimų senosiomis kapinėmis Užtiltėje, Totoriškių ežero ŠV pakrantėje, gamtiniais elementais - reljefu, želdiniais, vandens telkiniais - darniai sąveikaujančiais su senąja Trakų architektūra. Užstatymo tipai, nurodyti NKPVT Akte; atviros erdvės – aikštė su šv. Jono Nepomuko koplytstulpiu, senosios karaimų kapinės, skersinės Vytauto, Birutės, Trakų, Karaimų, Kęstučio gatvėms, su atsiveriančiais vaizdais į ežerus ir apylinkes, taip pat į Salos pilį; tilto į Karaimų salą prieigos atvira erdvė;

7.4. visais atvejais, kai planuojama formuoti naujus sklypus, dalinti ar sujungti esamus, jų ribos nustatomos pagal istorinių sklypų ribas;

7.5. saugomi NKPVT Akte nurodyti užstatymo bruožai;

7.6. saugomi gamtiniai elementai – kalvotas reljefas, Totoriškių, Galvės ir Lukos ežerų krantų linijos, Senamiesčio Š dalį ribojančių Totoriškių ir Galvės ežerų dalys; Galvės ežero salos: Pilies, Karaimų (Karvinės), Bažnytėlės, Vidurinės III, pakrančių apželdinimo lapuočių ir spygliuočių medžių grupėmis, eilėmis pobūdis; salų ir Užtiltės teritorijos mišrūs želdynų masyvai, grupės, sklypų apsodinimo vaismedžių sodais pobūdis, gatvių želdiniai, lapuočių

medžių eilės, kultūrinis sluoksnis. Pritaikant naudojimui, gali būti minimaliai keičiami gatvių, atvirų erdvių, žemės valdų paviršiaus nuolydžiai;

7.7. saugomos panoramos, siluetai, perspektyvos, išklotinės, pažymėti NKPVT Akte, draudžiama mažinti dominančių apžvelgiamumą;

7.8. saugomos išklotinės, pažymėtos NKPVT Akte: į išklotines patenkančių pastatų užstatymo bruožai (išskyrus tai, kas NKPVT Akte išskirta kaip nevertinga), užstatymo linija, aukštingumas, aukštis gali būti keičiami tik tyrimų duomenimis arba keičiant nebūdingus elementus, apdailą į atitinkančius Trakų senamiesčio užstatymo bruožus. Urbanistinės struktūros ir kitų statinių aukštis gali būti keičiamas iki 5 % iki kraigo, nevirsijant užstatymo tipo parametru;

7.9. saugomos istorinės gatvių dangos ar jų fragmentai, nurodyti NKPVT Akte;

7.10. bendrieji reikalavimai pastatams, pagal NKPVT Akte nurodytą pastato statusą:

7.10.1. kultūros paveldo objektai – galimi visi tvarkomieji paveldosaugos darbai ir pritaikymui reikalingi tvarkomieji statybos darbai, vykdomi minimaliai keičiant vertingąsias savybes;

7.10.2. urbanistinės struktūros statiniai, turintys vertingųjų savybių požymių – prieš projektuojant ir vykdant tvarkomuosius paveldosaugos ir (ar) tvarkomuosius statybos darbus vertingųjų savybių požymių turinčiuose objektuose, kurie darytų įtaką potencialioms jų vertingosioms savybėms, būtina kreiptis į KPD teritorinį skyrį. Vadovaujantis priimtu sprendimu, toliau objektams taikomi reikalavimai, numatyti kultūros paveldo objektams, urbanistinės struktūros statiniams arba kitiems statiniams;

7.10.3. urbanistinės struktūros statiniai – galimi remonto ir rekonstravimo darbai, išlaikant ir (ar) suteikiant vietovės ir konkretaus pozonio užstatymo tipą ir bruožus, išsaugant autentiškus elementus. Rekonstravimo atvejais prioritetas teikiamas naujo priestato statybai mažiausiai iš viešųjų erdvių matomoje pastato dalyje. Istorinių urbanistinės struktūros statinių (statytų iki 1940 m.) aukštingumas nedidinamas, aukštis iki kraigo gali būti didinamas, tačiau nevirsijant konkrečiam pozoniui nustatytų parametru;

7.10.4. kiti statiniai – galimi visų rūšių tvarkomieji statybos darbai, nepažeidžiant vietovės vertingųjų savybių, laikantis bendrųjų vietovės pritaikymo ir detalizuotų paveldosaugos reikalavimų, nurodytų konkretaus užstatymo tipo pozoniui. Pastatai, kurie nėra pažymėti NKPVT Akte, yra laikomi kitais statiniais;

7.10.5. naujų statinių statyba galima nepažeidžiant vietovės vertingųjų savybių, laikantis bendrųjų vietovės pritaikymo ir detalizuotų paveldosaugos reikalavimų, nurodytų sprendiniuose konkrečiam pozoniui;

7.10.6. rekonstruojant kitus ir statant naujus statinius jų aukštis negali viršyti maksimalaus esamų pastatų aukščio gatvės atkarpoje tarp sankryžų, o pastato užstatymo linija ir orientacija ilguoju kraštu ar galu palei gatvę parenkama pagal vyraujančią toje gatvės atkarpoje;

7.10.7. remontuojant ar rekonstruojant kitus statinius ar statant naujus GEk teritorijose privalomas atitikimas būdingiems istorinio užstatymo tūriniam erdviniam parametrui. Istorinių užstatymo bruožų neatitinkantys esami pastatų elementai (pavyzdžiui, plokšti stogai) gali būti paliekami, jei projektu atitinkama pastato dalis nėra keičiama ją pertvarkant. GEp teritorijose leidžiama šiuolaikinė tūrinė išraiška, nevirsijant nustatytų aukščio ir tankio parametru, išvengiant naujų statinių dominavimo aplinkoje;

7.10.8. statant laikinus statinius būtina užtikrinti jų stilistinį integralumą ir architektūros kokybę, vadovautis bendraisiais reikalavimais statinių apdailai.

7.11. Bendrieji reikalavimai statinių išorės apdailai ir stalių gaminiams:

7.11.1. istorinių statinių, statytų iki 1940 m., išlikę autentiški stalių gaminiai (langai, durys, prieangiai ir kt.) saugomi juos restauruojant arba remontuojant. Negrižtamai sunykę elementai atkuriami. Prioritetas teikiamas tradicinėms technologijoms, stalių gaminiai – mediniai;

7.11.2. visų istorinių statinių, statytų iki 1940 m., išorės apdailos medžiagos, elementai ir jų savybės (rūšis, profilis, matmenys ir t.t.), spalvinis sprendimas parenkami pagal natūros tyrimų duomenis. Jei autentiški natūros tyrimų šaltiniai neišlikę, remiamasi ikonografinė medžiaga ir istoriniais tyrimais (duomenimis), jų nesant – parenkamos konkrečiai Trakų senamiesčio daliai būdingos medžiagos ir spalvinis sprendimas. Reikalavimas atlikti tyrimus netaikomas, jei apdaila atnaujinama šiuo metu esamomis medžiagomis ir spalva, kurie atitinka būdingus Trakų senamiesčiui;

7.11.3. po 1940 m. statytų ir naujai statomų statinių išorės apdailai parenkamos Trakų senamiesčiui būdingos medžiagos ir spalvinis sprendimas. Neleistinas imitacinių ir nebūdingų medžiagų naudojimas (čerpių imitacijos skardos lakštų, plastikinių dailylenčių, laminuotų, plastifikuotų, metalinių apdailos plokščių, akmens imitacijos keraminių plytelių ir pan.), kaminų mūro vientisas apskardinimas, netradicinės, ryškios ar blizgios spalvos;

7.11.4. šiltinant istorinius pastatus turi būti išlaikytos ar atkurtos istorinės apdailos medžiagos ir spalvinis sprendimas, langų ir durų įgilinimas fasade (ne daugiau negu 5 cm didesnis negu buvo iki šiltinimo).

7.12. saugomi (nevertingo užstatymo teritorijose transformuojami) užstatymo tipai ir bruožai. Nustatytos šios skirtingo reglamentavimo teritorijos:

7.12.1. KOr, KOr*, KGn – kultūros paveldo objektų teritorijos, tvarkomos pagal individualius apsaugos reglamentus ir kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemonės;

7.12.2. GEk – teritorijos, kuriose užstatymas yra vertingoji savybė. Užstatymo parametrai nustatomi pagal užstatymo tipą, nurodytą NKPV Akte:

7.12.2.1. atskirai stovinčių statinių (GEk-A);

7.12.2.2. gamtinių elementų (GEk-G);

7.12.2.3. miesto vilų laisvo (GEk-MV);

7.12.2.4. perimetrinio reguliaraus valdos (GEk-P);

7.12.2.5. sodybinio miestelių netaisyklingo (GEk-S);

7.12.2.6. sodybinio miestelių perimetrinio (GEk-SP);

7.12.2.7. viešųjų (atvirų) erdvių (GEk-V).

7.12.3. GEp – teritorijos, kuriose užstatymas nėra vertingoji savybė. Užstatymo parametrai nustatomi pagal aplink dominuojantį vertingą užstatymo tipą ir esamą užstatymą:

7.12.3.1. sodybinio miestelių netaisyklingo (GEp-S);

7.12.3.2. sodybinio miestelių perimetrinio (GEp-SP);

7.12.3.3. viešųjų (atvirų) erdvių (GEp-V);

7.12.3.4. miesto vilų laisvo (GEp-MV);

7.12.3.5. perimetrinio (GEp-P);

7.12.3.6. gamtinių elementų (GEp-G);

7.12.3.7. laisvo planavimo (GEp-L1, GEp-L2, GEp-L3, GEp-L4, GEp-L5, GEp-L6, GEp-L7).

7.12.4. jei istoriškai susiklostę esami užstatymo parametrai viršija būdingus priskirtam užstatymo tipui, jie nebegali būti didinami.

7.13. detalizuoti Trakų senamiesčio paveldosaugos reikalavimai GEk ir GEp teritorijose pateikiami Tvarkymo plano brėžinio 3 lape esančioje lentelėje.

8. Paveldosaugos reikalavimai (teritorinės apsaugos priemonės) Senujų Trakų urbanistiniame draustinyje ir Senujų Trakų archeologiniame draustinyje:

8.1. Senujų Trakų kaimo ir atskirų kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių apsauga užtikrinama taikant konkrečius reglamentus, kuriuose detalizuoti paveldosaugos reikalavimai urbanistinės struktūros ir jos sudedamųjų dalių apsaugai. Veiklos plėtojimas Senujų Trakų kaimo istorinėje dalyje vykdomas:

8.1.1. prioritetą teikiant teritorijų, kuriose užstatymas nėra vertingoji savybė ir (arba) yra pakitęs, pertvarkymui;

8.1.2. keičiant esamą ir formuojant naują užstatymą, tvarkant aplinką pagal teritorijai ir konkrečioms pozicijoms nustatytus paveldosaugos reikalavimus.

8.2. saugoma XIX a. pab. – XX a. I p. valakinio gatvinio dvipusio režinio kaimo su laisvo sodybinio planavimo elementais planinė struktūra – gatvių tinklas ir trasos, geležinkelio trasa, istorinių sklypų ribos (sodybiniai režiai, statmenį Trakų gatvei), atviros erdvės;

8.3. visais atvejais, kai planuojama formuoti naujus sklypus, dalinti ar sujungti esamus, jų ribos nustatomos pagal istorinių sklypų ribas;

8.4. saugoma tūrinė erdvinė struktūra, sudaryta iš nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, urbanistinės struktūros statinių bei urbanistinės struktūros statinių, turinčių vertingųjų savybių požymių, formuojančių vyraujančią sodybinį užstatymą su atviromis erdvėmis, P dalyje dominuojančiais Senujų Trakų Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bei Šv. Benedikto bažnyčios ir benediktinų vienuolyno statinių komplekso (unikalus KVR kodas – 1729) pastatais ir juos supančiais gamtiniais elementais;

8.5. saugomi NKPVT Akte nurodyti užstatymo tipų (sodybinio kaimo gatvinio, sodybinio kaimo padirko, komponentinio sutelkto, infrastruktūros) bruožai;

8.6. saugomi gamtiniai elementai – reljefas, buvusi ežero vieta (užpelkėjusi), kultūrinis sluoksnis;

8.7. saugomos panoramos ir perspektyvos, pažymėtos NKPVT Akte, draudžiama mažinti dominančių apžvelgiamumą;

8.8. saugomos išsklotinės, pažymėtos NKPVT Akte: į išsklotines patenkančių pastatų užstatymo bruožai (išskyrus tai, kas NKPVT Akte išskirta kaip nevertinga), užstatymo linija, aukštingumas, aukštis gali būti keičiami tik tyrimų duomenimis arba keičiant nebūdingus elementus, apdailą į atitinkančius Senujų Trakų kaimo užstatymo bruožus. Urbanistinės struktūros ir kitų statinių aukštis gali būti keičiamas iki 5 % iki kraigo, nevirsijant užstatymo tipo parametru;

8.9. bendrieji reikalavimai pastatams, pagal NKPVT Akte nurodytą pastato statusą:

8.9.1. kultūros paveldo objektai – galimi visi tvarkomieji paveldosaugos darbai ir pritaikymui reikalingi tvarkomieji statybos darbai, vykdomi minimaliai keičiant vertingąsias savybes;

8.9.2. urbanistinės struktūros statiniai, turintys vertingųjų savybių požymių – prieš projektuojant ir vykdant tvarkomuosius paveldosaugos ir (ar) tvarkomuosius statybos darbus vertingųjų savybių požymių turinčiuose objektuose, kurie darytų įtaką potencialioms vertingosioms savybėms, būtina kreiptis į KPD teritorinį skyrį. Vadovaujantis priimtu sprendimu, toliau objektui taikomi reikalavimai kaip kultūros paveldo objektams, urbanistinės struktūros statiniams arba kitiems statiniams;

8.9.3. urbanistinės struktūros statiniai – galimi remonto ir rekonstravimo darbai, išlaikant ir (ar) suteikiant vietovės ir konkretaus pozonio užstatymo tipą ir bruožus, išsaugant autentiškus elementus. Rekonstravimo atvejais prioritetas teikiamas naujo priestato statybai mažiausiai iš viešųjų erdvių matomoje pastato dalyje. Istorinių urbanistinės struktūros statinių (statytų iki 1940 m.) aukštingumas nedidinamas, aukštis iki kraigo gali būti didinamas, tačiau neviršijant pozoniui nustatytų parametru;

8.9.4. kiti statiniai – galimi visų rūšių tvarkomieji statybos darbai, nepažeidžiant vietovės vertingųjų savybių, laikantis bendrųjų vietovės pritaikymo ir detalizuotų paveldosaugos reikalavimų, nurodytų konkretaus užstatymo tipo pozoniui. Pastatai, kurie nėra pažymėti NKPVT Akte, laikomi kitais statiniais;

8.9.5. naujų statinių statyba galima nepažeidžiant vietovės vertingųjų savybių, laikantis bendrųjų vietovės pritaikymo ir detalizuotų paveldosaugos reikalavimų, nurodytų konkrečiam pozoniui;

8.9.6. rekonstruojant kitus ir statant naujus statinius jų aukštis negali viršyti maksimalaus esamų pastatų aukščio gatvės atkarpoje tarp sankryžų, o pastato užstatymo linija ir orientacija ilguoju kraštu ar galu palei gatvę parenkama pagal vyraujančią toje gatvės atkarpoje;

8.9.7. remontuojant, rekonstruojant kitus statinius ir statant naujus statinius GEk teritorijose privalomas atitikimas būdingiems istorinio užstatymo tūriniais erdviniais parametrams. Istorinių užstatymo bruožų neatitinkantys esami pastatų elementai (pavyzdžiui, plokšti stogai) gali būti paliekami, jei projektu atitinkama pastato dalis nėra keičiama ją pertvarkant. GEp teritorijose leistina šiuolaikinė tūrinė išraiška, neviršijant nustatytų aukščio ir tankio parametru, išvengiant naujų statinių dominavimo aplinkoje;

8.9.8. statant laikinus statinius būtina užtikrinti jų stilistinę integralumą ir architektūros kokybę, vadovautis teritorijoje taikomais bendraisiais reikalavimais statinių apdailai.

8.10. bendrieji reikalavimai statinių išorės apdailai ir stalių gaminiais:

8.10.1. visų istorinių statinių, statytų iki 1940 m., išlikę autentiški stalių gaminiai (langai, durys, prieangiai ir kt.) saugomi juos restauruojant arba remontuojant. Negrižtamai sunykę elementai atkuriami. Prioritetas teikiamas tradicinėms technologijoms, stalių gaminiai – mediniai;

8.10.2. Reikalavimas visų istorinių statinių, statytų iki 1940 m., išorės apdailos medžiagos, elementai ir jų savybės (rūšis, profilis, matmenys ir t.t.), spalvinis sprendimas parenkami pagal natūros tyrimų duomenis. Jei autentiški natūros tyrimų šaltiniai neišlikę, remiamasi ikonografinė medžiaga ir istoriniais tyrimais (duomenimis), jų nesant – parenkamos kaimui būdingos medžiagos ir spalvinis sprendimas. atlikti tyrimus netaikomas, jei apdaila atnaujinama šiuo metu esamomis medžiagomis ir spalva, kurie atitinka būdingus Senujų Trakų kaimui;

8.10.3. po 1940 m. statytų ir naujai statomų statinių išorės apdailai parenkamos Senujų Trakų kaimui būdingos medžiagos ir spalvinis sprendimas. Neleistinas imitacinių ir nebūdingų medžiagų naudojimas (čerpių imitacijos skardos lakštų, plastikinių dailylenčių, laminuotų, plastifikuotų apdailos plokščių, akmens imitacijos keraminių plytelių ir pan.), kaminų mūro vientisas apskardinimas, netradicinės, ryškios ar blizgios spalvos;

8.10.4. šiltinant istorinius pastatus turi būti išlaikytos ar atkurtos istorinės apdailos medžiagos ir spalvinis sprendimas, langų ir durų įgilinimas fasade (ne daugiau negu 5 cm didesnis negu buvo iki šiltinimo).

8.11. saugomi (nevertingo užstatymo teritorijose transformuojami) užstatymo tipai ir bruožai. Nustatytos šios skirtingo reglamentavimo teritorijos:

8.11.1. KOr – kultūros paveldo objektų teritorijos, tvarkomos pagal individualius apsaugos reglamentus ir kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemonės;

8.11.2. GEk – teritorijos, kuriose užstatymas yra vertingoji savybė. Užstatymo parametrai nustatomi pagal užstatymo tipą, nurodytą NKPVT Akte:

8.11.2.1. sodybinio kaimo gatvinio (GEk-Skg);

8.11.2.2. sodybinio kaimo padriko (GEk-SKp);

8.11.2.3. sodybinio kaimo padriko su archeologiniu paveldu (GEk-SKpA);

8.11.2.4. gamtinių elementų (GEk-G);

8.11.2.5. gamtinių elementų su archeologiniu paveldu (GEk-GA);

8.11.2.6. viešųjų (atvirų) erdvių (GEk-V);

8.11.2.7. viešųjų (atvirų) erdvių su archeologiniu paveldu (GEk-VA);

8.11.2.8. infrastruktūros (GEk-Inf).

8.11.3. GEp – teritorijos, kuriose užstatymas nėra vertingoji savybė. Užstatymo parametrai nustatomi pagal aplink dominuojantį vertingą užstatymo tipą ir esamą užstatymą:

8.11.3.1. sodybinio kaimo gatvinio užstatymo (GEp-Skg);

8.11.3.2. sodybinio kaimo padriko (GEp-Skp);

8.11.3.3. sodybinio kaimo padriko su archeologiniu paveldu (GEp-SkpA);

8.11.3.4. viešųjų (atvirų) erdvių (GEp-V);

8.11.3.5. gamtinių elementų (GEp-G);

8.11.3.6. laisvo planavimo (GEp-L).

8.11.4. teritorijose GEk-GA, GEk-SkpA, GEk-VA, Gep-SkpA vykdant tvarkymo ar statybos darbus būtina išsaugoti archeologinio paveldo objektų vertingąsias savybes;

8.11.5. jei istoriškai susiklostę esami užstatymo parametrai viršija būdingus priskirtam užstatymo tipui, jie nebegali būti didinami.

8.12. detalizuoti Senųjų Trakų kaimo istorinės dalies paveldosaugos reikalavimai GEk ir GEp teritorijose pateikiami Tvarkymo plano brėžinio 4 lape esančioje lentelėje.

9. Paveldosaugos reikalavimai (teritorinės apsaugos priemonės) Užutrakio kraštovaizdžio draustinyje:

9.1. Užutrakio dvaro sodybos vertingųjų savybių apsauga užtikrinama:

9.1.1. saugant plano struktūrą, turinę erdvinę kompoziciją, kurią formuoja išlikę dvaro sodybos pastatai, statiniai, parkas su išvystyta vandens telkinių sistema, susisiekimo trasos;

9.1.2. saugant gamtinius elementus – reljefą, želdynus ir želdinius (medžių alėjos, eilės, pavieniai medžiai, jų grupės), tvenkinius, pylimą;

9.1.3. saugant takų, kelių trasas ir dangas, prieplaukų ir pralaidų vietas;

9.1.4. saugant ir tvarkant vertingus dvaro laikotarpio statinius, sunykusius istorinius statinius atkuriant pagal tyrimų duomenis;

9.2. teritorijos ir vertingų statinių tvarkymo darbai vykdomi pagal tyrimų duomenis.